

Duna–Tisza Közi Falugondnoki Hírlevél

X. évfolyam, 43. szám

2007/8.

Wass Albert:
Karácsonyi vers

*Bajorerdő. Zimánkós fenyvesekből
előson a téli szürkület.
Gunnyasztó házak ködrongyokba bújva
koldus szatyorban gondot gyűjtenek.*

*Egy vonat sípol messze valahol.
Fulladtna vész el fák között a hang.
Sóhaj az erdő. Csönd. Valahol messze
kísértethangon fölír egy harang.*

*Olyan este ez is csak, mint a többi:
olyan a színe, nyirkos ködszaga.
Pedig valahol szent titokpalástban
csodát takargat ez az éjszaka...!*

*Angyalok húznak a világ fölött.
Hírét hozzák, hogy földre szállt a béke!
Megszületett az Igazság, a Jóság,
akit úgy vártunk: megszületett végre!*

*Keresik régen bölcsek és királyok,
papok, költők és koldusok.
Világmegváltó konferenciák
várják jöttét és fényes trónusok!*

*Megérkezett. Bámulják bamba szemmel
barmok, cselédek, pásztorok.
Talán van olyan is, aki letérdel
s valami együgyű imát motyog.*

*A jászol fölött fölragyog egy csillag,
néhány angyal és gyermek énekel...
Szelíden száll az ének és a pára
szurtos ólból a fényes égre fel...*

*Aztán a barmokat itatni hajtják.
A hajnal megnyergeli rőt lovát
és robotos nyomán a szürke élet
megy úgy, mind eddig, megy tovább.*

*Mintha nem történt volna semmi sem.
Meresztgetik szemeiket a kandik:
királyok, bölcsek, költők, hadvezérek...
amíg lassan a csillag is kialszik.*

*A zord-sötét zimánkós fenyvesekből
előson a téli virradat.
Ködrongyokban gunnyasztanak a házak
s vacognak vedlő gondoljaik alatt...*

Plarnhof, 1945. karácsony

**Boldog karácsonyt és sikeres új évet kívánunk
minden kedves kollégáknak és partnerünknek!**

UJVÁRI SÁNDOR FELVÉTELE

A szociális munka arcképcsarnoka

Közös kezdeményezést indított a Szociális Innováció Alapítvány és a Szociális Szakmai Szövetség (3Sz) 2007-ben A szociális munka arcképcsarnoka címmel. A projekt távlati célja a szociális szakma digitális archívumának létrehozása.

A cél érdekében elsőként azoknak az életműve kerül dokumentálásra és bemutatásra, akik a szociális szakma rendszerváltás körüli éveinek történetében jelentős szerepet tölthettek be, akiknek az életműve példaként és tanulságul szolgálhat mindannyiunk és különösen a következő generációk számára, s akik sajnos már nincsenek közöttünk.

Különös azonosság volt bennük, hogy szociális érzékenységből példát mutatva, konkrét helyzetekben konkrét segítséget tudtak nyújtani. Ugyanakkor, ki-ki saját meggyőződése szerint, de képes volt elméleti szinten is megfogalmazni véleményét a szociálpolitika nagy kérdéseiről folyó vitákban, legyen szó a jóléti államról, a szociális piacgazdaságról, az esélyek egyenlőségéről, a személyiségről, a szociális ellátás formáiról, a kisebb vagy tágabb közösségről. Ma már látjuk, a demokrácia sokszínű. A társadalmi problémákra adott különféle válaszokból azt, hogy melyik időtálló, melyik az adott időszakban a legjobb válasz, majd a történelem dönti el.

Azonban bármelyik irányzathoz is tartoztak, vitáikban mindig a megoldást keresték: hogyan lehet mérsékelni a szegénységet, küzdeni a kirekesztés ellen, hogyan lehet a gyermekek helyzetén javítani, hogyan lehet a fogyaté-

kosok önálló életvitelét biztosítani, hogyan lehet az idősök életét a legutolsó pillanatig méltósággal viselni. Küzdöttek a városi hajléktalanság, a kis települések gettósodása, illetve elszorvadása ellen, a családok szétesése ellen. Igyekeztek a rendszerváltást követő társadalmi sokk következményeit kivédeni: segíteni a munkanélkülieken, az adósságcsapdába kerülteken. Közvetlen segítséget nyújtottak éhezőknek, otthontalanoknak, fiataloknak és időseknek egyaránt. Sokan közülük egyetlen támaszai voltak – saját személyükben – az intézményrendszer gyengesége következtében nélkülöző személyeknek. Ugyanakkor részt vettek a szociálpolitikai intézményrendszer átalakításában, a szociális oktatás megszervezésében.

Életműüket a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár Szociológiai gyűjteményének honlapján mutatja be, valamint A szociális szakma arcképcsarnoka című kiállítás, melynek megnyitójára 2007. november 12-én, a Szociális Munka Napján került sor.

Az arcképcsarnokban bemutatásra került Kemény Bertalan és Szanyi Éva életműve is.

Kemény Bertalant Faludi Erika, Szanyi Évát Serafin József és Csörsz Klára mutatta be.

Egyesületünk anyagot és fotókat küldött Kemény Bertalánról az arcképcsarnokhoz.

A szociális munka arcképcsarnoka a www.fsze.hu oldalon tekinthető meg.

Kemény Bertalan

1928–2007

településtervező

Aki megálmodta a „falugondnok” intézményét. Falugondnok, aki felvállalta a falut, és tett megmaradásáért.

Kezdeményezésére 1989-ben alakult meg a Falufejlesztési Társaság, amely aktívan támogatta a település-szövetségek létrejöttét, a falugondnoki szolgálatok beindítását, a kistelepülések hagyományainak és helyi közösségeinek megőrzését, a népiskolai hagyományok felelevenítését.

Szanyi Éva

1953–2003

szociológus, szociálpolitikus

Gyermekevédelem és falugondnoki hálózat létrehozása a közigazgatás oldaláról.

Meghiúsult remény

Ebben az évben 30 millió forintos pályázati támogatással segítette a falugondnoki egyesületek működését a Szociális és Munkaügyi Minisztérium. Forgó Györgyné szakállamtitkár is fontosnak tartja az egyesületek támogatását, hiszen egyesületünknek küldött köszöntő levelében is így ír: „Az egyesületek ezen túl jogi, szakmai és emberi támaszt nyújtanak a gyakran egyedül dolgozó, nem ritkán a helyi hatalmi viszonyoknak, harcoknak kitett falu- és tanyagondnokoknak. Egy ekkora hálózat esetében ez nem működhet közbenső láncszem nélkül. A központi államigazgatás erre nem képes, annak megszervezése jelentős erőforrásokat igényelne. Erre nem törekszünk, nincs is rá szükség, hiszen léteznek azok a szervezetek, melyek ezt évek óta – jelen esetben pont 10 éve – csinálják, és hatalmas tapasztalattal rendelkeznek.”

A pályázati összeg egy részére egyesületünk is számított. A pénz kezelésével a minisztérium a Magyar Tanya- és Falugondnoki Szövetséget bízta meg, mely szervezet szeptember végéig küldte el egyesületünk vezetőségének a szerződés tervezetét. A tervezetben úgy szerepel, mintha egyesületünknek nem lennének Jász-Nagykun-Szolnok megyei tagjai, partnerei, s nem lennének e megyében programjai. Az elküldött dokumentumokban – többek között – egyesületünk ezt is kifogásolta.

Csörsz Klára aláírásával az országos érdekképviselőt ellátó szövetségtől választ kaptunk, melynek egy részét most felidézzük: „Egyáltalán nem téves a felosztás, a Duna–Tisza közti egyesületnek akár 10 megyéje is lehetne az alapszabálya szerint, a Szövetség akkor is eldöntheti, hogy kinek, milyen feladatokat, milyen határidővel, és földrajzi lefedettséggel szerződik ki. Ezt a felvetést már egyébként megválaszoltam aug. 3-án: Szolnok megye az észak-alföldi régióhoz tartozik, és ezt a kapcsolattrendszert kívánjuk erősíteni - forrásokkal is. A szerződéskötés egyik fő motivációja pedig az együttműködési készség. (...) Akinek ez nem tetszik, nem vesz részt a folyamatban, és nem szerződik.”

Egyet is értenénk ezzel a véleményel, ha 7 régiós szerződés-

vezet készült volna, s Jász-Nagykun-Szolnok megye falugondnokos települései mellett Hajdú-Bihar egyes tanyagondnoki szolgálatait nem egyesületünkől kérnének rendszeresen szakmai tanácsokat, amit természetesen mindig meg is adunk.

Egyesületünk elnöksége 2007. október 3-án a Magyar Tanya- és Falugondnoki Szövetség által 2007. szeptember 28-ig megküldött levelek és a 2007. évi feladatellátásra egyesületünkkel megkötendő szerződési tervezet és egyéb dokumentumok alapján az alábbi határozatot (17/2007) hozta:

Egyesületünknek Alapszabályban rögzített feladata, hogy az egyesület tagjainak érdekeit képviselje. Egyesületünk jogilag önálló szervezet, s egy másik önálló szervezet nem változtathatja meg önhatalmúlag egyesületünk működési területét. Alapszabályunk szerint az egyesület tagjai közé tartoznak a Jász-Nagykun-Szolnok megyei falu- és tanyagondnokok is, akik járnak a falugondnoki találkozóinkra, részt vesznek továbbképzéseinken, és pályázati programjainkban. Az egyesület feladatából következően csak olyan feladatot, olyan szerződést vállalhatunk föl, mely az egyesület egyes tagjait nem rekeszti ki a pályázatban való részvételből. Mindezek mellett ez a Magyar Tanya- és Falugondnoki Szövetség által ad hoc jellegűnek tekinthető területlehatárolás egyesületünknek pénzügyi hátrányt is okoz.

A szerződésstervezethez elküldött dokumentáció olyan a Polgári törvénykönyvvel, a számviteli törvényvel és egyéb jogszabályokkal ellentétes dolgokat rögzít, melynek elfogadása törvénytelen ségre készítené.

Nem kívánunk felvállalni olyan feladatot 2007-ben, mely az egyesület egyes tagjait kirekeszti, hátrányosan megkülönbözteti, mely ügyben szakmai egyeztetés sem történt a szerződést kötni kívánó felek között.

Nem vállalható, hogy a szerződést két hónapra visszadátumozva írja alá az egyesület képviselője, ugyanígy nem vállalható az egyesületünk által kiállított számlák visszadátumozása sem. (Az irányadó pénzügyi és egyéb jogszabályok ezt nem teszik lehetővé.)

A tevékenységütemezés időtáblájában sorra a szerződéskötés előtti határidők szerepelnek, melyek szerződésszerinti megvalósítása lehetetlen.

A tanácsadási naplóban visszamenőleg 2007. január 1-től kellene egész évre pontos adatokat szolgáltatni. Egyesületünk részletes híváslistával rendelkezik, de a bejövő hívásokról ilyen összesítés nincs és így napra pontosan lebontva minden tanácsadásról összesítés nem készíthető. Ilyen összesítés készítése adatvédelmi okokból sem megengedhető.

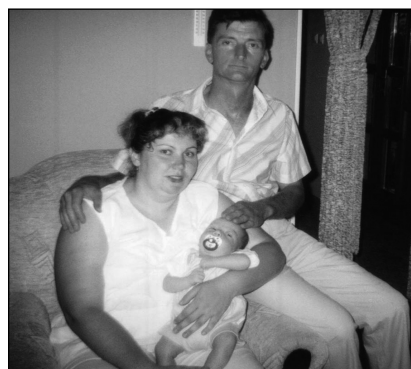
Nem vállalható, hogy a szerződést a Magyar Tanya- és Falugondnoki Szövetség önhatalmúlag bármikor fölbonthatja.

A minisztériumi feladatellátási szerződésre az egyesületnek szüksége van, de a fenti tények, az elküldött dokumentációkban foglaltak, valamint a szerződés előkészítetlensége miatt 2007-ben nem tudjuk vállalni a szerződést.

Végezetül kinyilvánítjuk szándékunkat, miszerint egyesületünk most is és a jövőben kész az országos érdekképviselőt ellátó szervezettel való korrekt együttműködésre.

Frieberth Gábor elnök

Babaköszöntő

Cserkeszőlőn két tanyagondnok, Richvalszki József és Nagy Katalin összeházasodott. A napokban köszöntötte megszületett Gergő József nevű gyermeküket egyesületünk tagjai közül a tiszainokai, a tiszakürti a szentkirályi és a cserkeszőlői falugondnok egy csokor virággal és húszezer forinttal.

A Tanya... Gyerek... Esély... Európa című filmről Stábbal jártuk a határt

Bizonyára sokan kerültetek már közülünk kapcsolatba a médiával, ezen belül is valamelyik tv-csatorna stábjával. Ha közeleg a karácsony, ha leesik az első nagyobb hó, ha kell egy hír, amit megálmodik a hírműsor szerkesztője, felkeresnek bennünket, hogy segítsünk megtalálni a témát, az elképzelésüknek megfelelő helyszínt, embereket. Természetesen, mint annyi mindent, ezt is megteszszük szó nélkül, talán kicsit morgolódva, de mindenképpen szem előtt tartva, hogy hátha lesz a nézők között, aki látva az itt élő emberek életét, problémáit, megérinti a segítség szele. Ezek a riportok azonban túl rövidek ahhoz, hogy teljes keresztmetszetében mutassák meg a vidéket, és legtöbbször csak hírértékkel bírnak.

Kiss Róbert rendező-operatőr 2005 nyarán kereste meg önkormányzatunkat Szalai Béla gyártásvezetővel együtt, hogy szeretnének egy 52 perces dokumentum filmet készíteni a tanyavilágról és ennek elkészítéséhez kérnének segítséget. Az önkormányzat a tárgyi feltételek megteremtésében, én pedig az emberi kapcsolatok kiépítésében, a családokkal való együttműködés kialakításában próbáltam segíteni. Elmondták, mi lenne a film mondanivalója:

Tanya... Nyugat-Európa által nem ismert településforma...

Gyerek... élnek tanyán is...de mi lesz azokkal, akiknek a szülei a városi szegénység elől menekültek a tanyára, nem ismerve az ottani létezés nehézségeit...

Esély... volt-e, van-e, lesz-e... erő kitörni a bezártságból... legyőzni a nehézségeket, előítéleteket... megmenteni a lepusztulástól, elgazosodástól a termőföldet... folytatni a hagyományos gazdálkodást...

Európa... befogadja-e a tanyavilágot... mit tesz a magyar vidékfejlesztés a TANYAI GYEREKEKÉrt... lesz-e ESÉLYük teljes jogú polgárrá válni EURÓPÁban...

Elmondták azt is, hogy sikeresen pályáztak és a film elkészítésére közel ötmillió forintot nyertek, ami ütemezve, de lehetővé teszi, hogy megvalósuljon az elképzelésük.

És belefogtunk. Családokat látogatunk, megnyílván és megnyitva őket, hogy tényleg mindennapjaikba tudjunk betekinteni. Meglepő volt, ahogy beengedtek életük folyásába és annak számomra eddig ismeretlen szegletét is megosztották

A postaládnál Bozóki Imre, a cikk szerzője és a film egyik szereplője

velünk a családias forgatásokon. Ezzel párhuzamosan felkerestük az intézmények, az önkormányzat vezetőit, meglátogattuk a közösségi élet szép pillanatait, és megismerhettük Dr. Csatári Bálint átfogó, más uniós országokkal összehasonlítható véleményét. A forgatás több mint egy évet ölelt fel, miközben a tanyagondnok egy napjára, a reggeli indulástól a napi feladatokon át, a kilátások összegzéséhez vezet bennünket. A film tizenkét szerez túlforgatással készült, és a tervezettnél jóval több napon át, amit az önkormányzat segítségével tett lehetővé (szállás, tárgyi feltételek biztosítása) támogatva a film költségvetését. A túlforgatások egy része azért nem került bele a filmbe, mert bár a valósághoz tartozik, mégis túl hatásvadásznak hatott volna és nem a nyomort, az emberek kiszolgáltatottságát kívánta bemutatni a rendező.

A filmet a 38. Magyar Filmszemlén, 2007. február 5-én tekinthette meg a közönség. Sajnos a vetítésen alig volt, aki érdeklődést tanúsított a vidék problémái iránt. Ezt követően Mórahalmon az Aranyaszöm Rendezvényházban került vetítésre, ahová a stáb elhívta a szereplőket, hogy együtt nézzük meg a filmet, beszélgetssünk róla és értékeljük a mondanivalóját. Sajnos a szereplők jó része távol maradt, de aki eljött, az érezhette, nem volt hiábavaló a fáradozása. Miután a film a társadalmi mondanivalón túl, a tanyagondnoki munkába is betekintést en-

ged, úgy éreztem jó lenne, ha mi tanyagondnokok, falugondnokok is megnézhetnénk közösen, és erre jó alkalom volt a lakiteleki továbbképzés, ahova a film rendezőjét is meghívta az egyesület.

Kiss Róbert rendező-operatőr a filmet megelőzően a dokumentumfilmek készítésének nehézségéről, eladhatatlanságáról, az érdeklődés hiányáról (mármint a tv társaságok részéről) arról, hogy lassan a most készülő játékfilmekben még csak zöld területet sem, nemhogy a vidéket bemutató jeleneteket nem láthatunk, pedig e nélkül nincs hova visszavonulni erő gyűjteni. Hogy minket mennyire érdekelt a téma?! Erről a gyártásvezető megjegyzése árulkodott, aki a hátsó sorból figyelte a reakciókat „A hátsó sorban valaki elmélyedve egy bulvárcikket olvasott, de úgy a harmadik percben, diszkréten összehajtotta a lapot, és tekintete érdeklődve Robi felé fordult és mindvégig ott maradt”.

A film után beszélgetésre, illetve a felmerült kérdések megválaszolására került sor. Az egyik kolléga visszajelzése: „De hát, mi mindennap ezt csináljuk!”, nekem azt jelezte sikerült, amit akartunk: megmutatni miről is szól a munkánk és talán rajtunk túlmutatva, felhívja a társadalom figyelmét annak szükségességére, és ESÉLYt teremt a TANYAI embereknek, GYEREKEKnek EURÓPA teljes jogú polgárává válni.

Bozóki Imre
tanyagondnok

Szövetkezni? Másokkal? IGEN!

Hányszor előfordul életünk során, hogy olyan nehézséggel, problémával, élethelyzettel szembesülünk, amit egyedül, saját erőből megoldani nem tudunk. A tanya- és falugondnokok munkájuk során nap, mint nap ilyen helyzetekkel találják szemben magukat. Ők tudják csak igazán, hogy bizonyos problémákat csak csoportos erőfeszítésekkel lehet kezelni. Ugyanakkor azt is tapasztaljuk, hogy az emberek csak akkor választják a közös problémamegoldás lehetőségét, ha az együttműködésre számos érvet tudnak felsorakoztatni.

Mik lehetnek ezek az együttműködésre ösztönző tényezők? Az emberek együttes munkája, közös fellépése az összefogásukból, nagyobb méretükből származó előnyök kiaknázását teszi lehetővé. Többen nagyobb erőt képviselnek, erősebb alkupozícióval, önérvényesítési potenciállal rendelkeznek. Egy csoport könnyebben jut szolgáltatásokhoz, információkhoz és képzésekhez. Egy közösséghez tartozás pedig az egyes emberek számára biztonságérzetet, csoporton belüli védelmet jelenthet, mely közegben másokkal közösen bátrabban vállalkozhat új tevékenységek kipróbálására.

A közös érdekek mentén hosszabb távra létrejövő, együttműködő csoportok az önszervező szervezetek, melyek egyik formája a szociális szövetkezet.

Ezek a szervezetek tevékenységük során elsősorban a társadalom leszakadó rétegei helyzetének javítására törekшенek. Olyan szükségletek kielégítésére alakulnak, amelyekre a profitorientált és a civil szektor nehezen talál megoldást. A szövetkezés által a helyi erőforrások jobban kihasználhatók. A szociális szövetkezet általános célja, hogy tagjai gazdasági, kulturális, oktatási, szociális vagy egészségügyi szükségleteinek kielégítése mellett a munkanélküli, vagy szociálisan hátrányos helyzetű tagoknak munkalehetőséget teremtsen, és közösségi alapjából elősegítse szociális helyzetük javítását. Segítségével a hátrányos helyzetű családok is könnyebben juthatnak munkához. Ez nem jelenti azt, hogy csak álláskeresők vagy egyéb módon hátrányos helyzetben élők léphetnek be a szövetkezetbe. A szövetkezet valamennyi tagja köteles személyesen közreműködni a szervezet tevékenységében. A szövetkezet által szervezett munkavégzésben a tagok munkaviszony, megbízási vagy vállalkozói jogviszony keretében, alkalmi munkavállalói könyvvel, valamint önkéntesként vehetnek részt.

Szociális szövetkezeteket az önszerveződő jelleg biztosítása végett csak magánszemélyek alapíthatnak, akik kötelesek a szövetkezetben végzett munkájuk során keletkezett adózott eredményükből közösségi alapot létrehozni, amelyet a közösen meghatározott mértékben a tagok, illetve hozzátartozóik támogatására kell fordítaniuk.

Összefoglalva tehát a szövetkezet a szövetkezés szabadsága és az önszervező elvének megfelelően létrehozott közösség, amelyben a tagok önkéntesen egyesültek abból a célból, hogy közös gazdasági, társadalmi és kulturális szükségleteiket és törekvéseiket személyes közreműködésük és vagyoni hozzájárulásuk által, demokratikus önrendelkezés keretében, a tagok érdekeit szolgáló alap- és vállalkozási tevékenységet folytatva, valósítják meg.

A szociális szövetkezet a nyitott tagság és a változó tőke elvei szerint működő, jogi személyiséggel rendelkező szervezet. Szövetkezetet természetes személyek legkevesebb hétfős csoportjai alapíthatnak. A szövetkezeti tag a feladat egészét vállaló szövetkezet aktív részvevője; egyenlő joggal az egy tag – egy szavazat elvének megfelelően – vesz részt a szövetkezet működését meghatározó döntésekben, a

végrehajtás ellenőrzésében, vezetői megválasztásában. A szociális szövetkezetek vezető tisztségeit tagjaik töltik be.

Európa számos országában másfél évszázadnál is hosszabb ideje működnek töretlenül a szociális szövetkezetek, mint elfogadott vállalkozási formák. Ez a vállalkozási forma egybe tudja olvasztani a munkát a képzéssel, a gazdasági hatékonyságot a szolidaritással, a technológiai fejlődést a munkahelyteremtéssel, a vállalkozások újjáélesztését az állások megtartásával.

A szociális szövetkezetnek nálunk egyáltalán nincs hagyománya. Az alapítás jogi hátterét 2006-ban teremtette meg a szövetkezeti törvény, de a lehetőség eddig kiaknázatlan maradt. Éppen ezért indított az Országos Foglalkoztatási Közalapítvány 645 millió forint odaítélésére egy négy éves pályázati programot a szociális szövetkezetek alapításának és működésének támogatására. A kétfordulós támogatási rendszerben olyan csoportok, illetve azok a szövetkezetek pályázhatnak az indulás támogatására legfeljebb 20 millió forint összegre - egy vázlatos projektterv beadásával -, amelyek tagságának legalább felét három hónapja regisztrált álláskeresők alkotják.

Mivel egyelőre ismeretlen ez a szövetkezettípus, az OFA a majdani szövetkezőket segítő tanácsadói és mentori hálózatot alakított ki. Emellett egy országos kampányt kezdeményezett a Magyar Népfőiskolai Társaság bevonásával. Ez utóbbi felkérésére a Dél-alföldi Régió kommunikációs programjait, a szociális szövetkezetek népszerűsítését a Falugondnokok Duna-Tisza Közi Egyesülete bonyolítja le.

A kampány nyitórendezvényeként 2007. december 6-án a Lakiteleki Népfőiskolán Egyesületünk fórumot szervezett, melyen a szociális szövetkezetek értékeiről, történetéről, a jogi szabályozás hátteréről dr. Fiák István ügyvéd tartott előadást. Ezt követően Mészáros Zsuzsa szociális szövetkezeti tanácsadó osztotta meg tapasztalatait. A lehetséges szövetkezeti tevékenységek egész sorát vázolta fel a résztvevők előtt.

Végezetül kedvcsinálóképpen álljon itt néhány példa: magánóvoda, családi napközi, idősök gondozása, termelés (mezőgazdasági termelés, varroda, kézműves termékek előállítás), értékesítés, közösségi tevékenység lehetőségeinek megteremtésére, helyi terményeket feldolgozó konyha, étkeztetés, állatsimogató, gyerektábor, rendezvények szervezése, közösségi információs központ, turisztikai szolgáltatások, kutyaamegőrző...

Tóth Márta
szociális szövetkezeti tanácsadó

Elovasásra ajánlom!

A Települési Önkormányzatok Országos Szövetsége (TÖOSZ) által kiadott folyóirat, az ÖNKormányzat októberi számában jelent meg egy hosszabb cikk arról a tanyagondnoki kutatásról, amit dr. Duró Annamária és Tóth Márta készített 11 településen egyesületünk területén. Jászszentandrás, Cegléd, Öttömös, Kunadacs, Zákányszék, Szentkirály, Nyárlőrinc, Harkakötöny, Medgyesbodzás, Kardos és Pusztamérges tanyagondnoki szolgálatait mutatta be a kutatás.

Az elemzés összegzése egyesületünk honlapján www.falugondnoksag.hu olvasható.

Alkoholproblémák és kezelésük I.

Van kiút a szenvedélyek rabságából

A Falugondnokok Duna–Tisza Közi Egyesülete szervezésében, a Rév Szenvedélybeteg-segítő Szolgálat szakmai közreműködésével 2008 tavaszán szenvedélybeteg-segítő alapképzésekre kerül sor falu- és tanyagondnokok, más segítő szakemberek, önkéntesek részére. Most induló cikksorozatunkkal szeretnénk ráirányítani a figyelmet a szenvedélybetegségekre (alkohol, drog, játékszenvedély stb.), a segítő hivatású szakemberek lehetőségeire, a problémához való pozitív hozzáállásra.

Szomorú egészségügyi közhely, hogy az alkoholbetegség Magyarországon népbetegségnek számít. Egészségügyi felmérések szerint körülbelül egymillió főre tehető az alkoholproblémások száma. Hogy a probléma nagyságrendjét érzékeljük, elegendő saját tapasztalatainkra hagyatkoznunk: van-e ember ma Magyarországon, aki ilyen vagy olyan formában ne találkozna alkohol okozta problémákkal, következményekkel. Kérem a kedves olvasót, pillanatra álljon meg az olvasással, s csak azután folytassa, ha válaszolt magában a következő kérdésekre:

Találkoztam-e életemben alkoholbeteggel (alkoholistával), alkohol okozta problémákkal, alkoholfogyasztásból fakadó szenvedéssel

- a szűkebb vagy tágabb családban,
- munkahelyemen,
- lakókörnyezetemben (szomszédság),
- baráti társaságban,
- közlekedési eszközökön, utcán,
- rendezvényeken?

Hallottam-e

- ittas vezetésről,
- jogosítvány elvesztéséről,
- alkoholos állapotban elkövetett (elszenvedett) balesetről,
- bűncselekményről,
- bántalmazásról, gyilkosságról?

Az alkohol rabjai közül kevesen kérnek segítséget

Ezen kérdések alapos és becsületes végiggondolása bárkit meggyőzhet arról, hogy valóban óriási társadalmi problémával állunk szemben.

Hazánk nemzetközi összehasonlításban is a nagyfogyasztó országok közé tartozik. Az egy főre eső évi alkoholfogyasztás 10,6 liter tiszta alkoholnak felel meg (1996). Ráadásul Magyarországon a nyolcvanas évek közepétől sajnos rossz irányba változtak az ivási szokások oly módon, hogy a nagyfogyasztó országok között nálunk a legkedvezőtlenebb az italfajták megoszlása. A korábban borivó nemzetből mindenivő, de jelentős mennyiségű tömény szeszt fogyasztókká léptünk elő. Az égetett szesz italok fogyasztása hozzáadódott a korábbi ivási szokásokhoz anélkül, hogy azok helyére lépett volna.

A nehézséget növeli, hogy nagyon kevesen kérnek segítséget ilyen jellegű problémáik megoldásához. Sokan nem is tudnak a segítség lehe-

tőségéről. Sokan szégyellik és titkolják a jelenséget, amíg csak lehet. Nem alakult ki még társadalmunkban a segítség kérésének és a segítség elfogadásának a kultúrája. Sokan nem akkor bélyegzik meg az alkoholproblémás embert, amikor még alkoholizál, hanem akkor, amikor segítséget kér, és kezelteti magát.

A minket körülvevő mai társadalomban a szenvedélybetegséghez, így az alkoholbetegséghez is, sok félreértés, előítélet és nehezen vállalható vagy feldolgozható érzelem társul: morális elítélés, megbélyegzés vagy címkézés, bűnbakképzés, hárítás és kivetítés, elítélő általánosítás, vagy éppen csak gyanakvás, félelem, neheztelés a környezet részéről, szégyen, büntudat, zavar és bizonytalanság az érintett részéről.

Gondoljunk arra a társadalmi közmegítélésre, amely a nagyivókat, még dolgozó alkoholbetegeket körülveszi. A munkáját még úgy-ahogy ellátó, a családi konfliktusait még

többé-kevésbé elrejtteni tudó nagyívó vagy alkoholizáló munkatársat a munkahelyi kollektíva gyakran „jópofának”, „belevaló havernak” tekintti, akinek a botlásait, alkoholizálásával kapcsolatos mulasztásait, hiányzásait vagy károkozásait kollegiális összetartással, falazással illik kompenzálni. De abban a pillanatban, amikor ez a munkatárs segítséget kér alkoholproblémája megoldásában, és kezelése miatt esetleg betegszabadságot vesz ki, már ugyanazon kollégák, illetve a munkahelyi vezetés szemében „bukott embernek” számít. S gyakori jelenség, hogy azt a munkahelyet, amelyet problémás alkoholfogyasztóként meg tudott tartani, a kezelés után, immár absztinens, de ugyanakkor megbélyegzett emberként elveszíti.

Az alkoholizmus megítélése nagyot változott az elmúlt 50-60 évben. Korábban az alkoholizmust a közfelfogásban erkölcsi fogyatékoságnak (gyengeség, jellemtelenség), vagy egyenesen bűnnek tekintették. Az 1950-es évektől azonban az alkoholizmust az egész világon kezdték betegségként elfogadni. Miért fontos ez a változás? Azért, mert ha az alkoholizmust betegségként kezeljük, akkor ezzel azt is elfogadjuk, hogy gyógyítható, illetve gyógyítani kell. Ha komolyan vesszük a jelenség betegségtermészetét, akkor könnyebb elfogadnunk az alkoholproblémával küszködőket, könnyebben tudjuk őket biztatni a kezelésbe vételre (motiváció).

Mi az alkoholbetegség lényege? E. M. Jellinek amerikai orvos és szociológus, akinek vitathatatlan érdemei vannak a betegség-modell elterjesztésében, a következőképpen határozza meg az alkoholizmus fogalmát: „Alkoholizmusnak tekinthető az alkoholfogyasztásnak minden módja, amely az egyén vagy közösség vagy mindkettő károsodásához vezet. Betegséggé akkor válik, ha az egyén elveszti uralmát a fogyasztása felett, és az alkohollal függő viszonyba kerül.”

A megfogalmazás lényeges eleme az egyén vagy közösség károsodása kifejezés. Az alkohol nemcsak akkor okoz problémát, ha az egyén (maga a fogyasztó) ezt érzi, tudja is, hanem akkor is probléma, ha a közösség más tagja (legtöbbször a

családtagok vagy munkatársak) érzik annak. A kontrollvesztés (ha elkezd az ivást, nem bírja abbahagyni), a függőség a betegség egyértelmű jele.

Levendel László magyar orvos a következő meghatározást használja: „Alkoholbetegnek tekintjük azokat az egészségügyi ellátásra szoruló, rendszeres italfogyasztókat, akik alkoholfogyasztásuk következtében személyiségi, magatartási, társadalmi, életviteli vonatkozásban súlyosan sérültek, az alkohollal pszichikai függőségbe kerültek, vagy/és szomatikusan károsodtak.”

Fontos, hogy ebben a megfogalmazásban a testi károsodások mellett megjelennek részletezve az egyéb károsodások: előbb-utóbb rossz irányba változik a beteg személyisége (megbízhatatlanság, pontatlanság, felelőtlenség, érzelmi elsívárosodás), magatartása (agresszió, féltékenységi), társadalmi státusában „lecsúszik”, akár a hajléktalanságig, életvitel alapjaiban megváltozik, leggyakrabban elveszíti családját, munkahelyét. Leven-

del a megbélyegző alkoholista kifejezés helyett az alkoholbeteg kifejezést ajánlja. A következőkben ezt használjuk azért, hogy ezzel is felhívjuk a figyelmet arra, hogy a jelenlegi betegség és gyógyítható.

A Nemzetközi Egészségügyi Világszervezet (WHO) meghatározása szerint: „Alkoholistának tekinthetők azok az erős ivók, akik szeszfogyasztása olyan mértéket ér el, hogy az már észlelhető szellemi zavarral, károsodással, testi és szellemi egészségromlással, az interperszonális viszonyok romlásával jár, és károsítja az ivók társadalmi és anyagi helyzetét. Alkoholistának tekinthetők mindazok, akiken a jelenségek kezdeti tünetei már mutatkoznak. Ezért mindannyiukat gyógykezelní szükséges.”

Ez utóbbi megfogalmazás mintegy összefoglalja az előző kettőt, ugyanakkor felhívja a figyelmet a tünetek korai felismerésének és a minél korábbi kezelésbe vételnek a fontosságára.

Molnár Ferenc
(Folytatjuk)

Mitévők legyünk?

„Az ellátási területemen él egy család, ahol a férj alkoholizálása nagy terhet jelent a családtagoknak. A munkáját még úgy-ahogy ellátja (gazdálkodók), de a feleség gyakran panaszkodik, hogy a gyerekek félnek apjuktól, és anyagilag sem bírják már az alkoholra fordított pénzt. A férfi nem ismeri be, hogy sokat iszik, nem akarja elfogadni, hogy forduljon orvoshoz. Hogy lehetne őt rávenni arra, hogy kezeltesse magát?” – kérdezi egy tanyagondnok.

Az alkoholbetegség lényegéhez tartozik a leírt viselkedés. Az alkoholbeteg nemcsak környezete felé tagad, hanem saját maga előtt is. Saját magát hitegeti, azzal, hogy „akkor hagyom abba, amikor csak akarom”. A kezelésnek pedig csak akkor van értelme, ha azt ő maga kéri, ő maga is szeretne változni. Ez esetben a tanyagondnoknak egy lehetősége van. Beszéljen azzal a családtaggal, akinek már probléma a probléma, aki a legjobban szenved. Ez szinte minden esetben a házastárs, élettárs. Ők azok, akik a legkönnyebben elfogadják a felajánlott segítséget. A családtagot segítse a Rév Szenvedélybeteg-szolgáltató Szolgálatával való kapcsolatfelvételben. Először a családtagnak nyújtunk segítséget. Segítünk annak a felismerésében, hogy mit tegyen, illetve mit ne tegyen. Majd rajta keresztül előbb-utóbb eljutunk magához a szenvedélybeteghez is. A falu- és tanyagondnok ezzel megtette, ami az ő felelőssége: felismerte a problémát, kapcsolatot teremtett a hozzátartozóval, megfelelő információval látta el, és a segítőhelyre irányította.

Sándor Katalin
szenvedélybeteg-segítő
tanácsadó, Rév

Nők munkában

A Falugondnokok Duna–Tisza Közi Egyesülete A nők munkavállalásának ösztönzése az aprófalvakban és a tanyavilágban című HEFOP-1.3.1-05/1.-2005-08-0026/2.0 azonosító számú programja a vége felé közeledik. A 2005 áprilisában kezdődő program utolsó hónapjai, záró, utókövetési munkái zajlanak.

Jól tudott, hogy a nők családi kötelezettségeik miatt évekre kényszerülnek elhagyni a munka világát. A munkaerőpiacra való visszatérésüket nehezíti, hogy az inaktivitásból töltött időszak a munkavégző képesség, a munkavégzéshez szükséges ismeretek és készségek megkopásához, a motiváció és az önbizalom elvesztéséhez vezet. Ha valaki vidéken él, a fent említettek fokozottabban érvényesülnek.

Egyesületünk hat települési önkormányzattal (Fülöpháza, Fülöpkab, Harkakötöny, Kunbaracs, Ordas és

Újszilvás) konzorciumban éppen ezt a nehezen elérhető csoportot próbálta segíteni, olyan képzést nyújtva és munkát ajánlva nekik, ami nem kíván különleges szakképzettséget, csak emberséget és olyan tudást, ami a másokra való odafigyelés igényét, jó kapcsolatteremtő képességet, szervezőkészséget jelenti.

A programban 15 nő szükségleteihez igazodva személyre szabott képzéseket és támogató szolgáltatásokat nyújtottunk, melyek a munkaerőpiacra való visszatérést támogatták, úgy bővítve a foglalkoztatást, hogy a munkába álló nők falu- és tanyasegítőként a falu- és tanyagondnoki munkavégzést, a közösségi és szociális ellátást segítsék.

A program képzési és foglalkoztatási része eredményesen lezárult. A 15 hölgy tanúsítványt szerzett, a képzés után a konzorciumi partnerek valamelyikénél munkába állt. Különösen örömteli hír, hogy a hölgyek mintegy 40 százaléka a támogatott foglalkoztatást követően is el tudott helyezkedni a nyílt munkaerőpiacon.

Jelenleg a projekt utómunkálatai folynak: pénzügyi elszámolás, szakmai beszámolás, projektértékelés, diszemináció. A projekt hatástanulmányát Tóth Márta készíti. A projekt szakmai megvalósítói mindent meg kívánnak tenni annak érdekében is, hogy a V4 projektvásáron első helyet szerzett mintaprojekt eredményei folytathatók, tapasztalatai átadhatók lehessenek. Reményeink szerint erre a 2007–2013 tervezési időszak TÁMOP (Társadalmi Megújulás Operatív Program) intézkedései keretében lehetőség nyílik.

A projektbe bevont hölgyeknek 2008. január végéig lehetőségük van arra, hogy igénybe vegyék az egyesület oktatótermét és annak infrastruktúráját munkahelykeresés céljából. Valamint egy munkaerő-piaci tanácsadó támogatása is rendelkezésükre áll álláskeresőkor, önéletrajz és motivációs levél megírásában.

A program megvalósítására a Foglalkoztatáspolitikai és Munkaügyi Minisztérium Humán erőforrás Fejlesztési Operatív Program Irányító Hatósága által meghirdetett Nők munkaerőpiacra való visszatérésének ösztönzése című pályázati felhívás adott lehetőséget.

Moiskó Csilla

Három nap Lakiteleken

Szokásos három napos továbbképzésen vehettünk részt december 5-6-7-én Lakiteleken, a Népfőiskolán, aminek költségeit OFA pályázatból finanszírozta az egyesület. Én személy szerint mindig nagyon várom ezt az időt, mert a fontos és aktuális információkon, az érdekes előadásokon túl, a kikapcsolódásra és feltöltődésre is kiválóan alkalmasak ezek a napok.

Szerda reggel tíz órára mindenki megérkezett, majd a szálláshelyek elfoglalása után a szokásos előadótermünkben gyűltünk össze, ahol az egyesületet érintő aktuális dolgokat, pályázati lehetőségeket beszéltük meg.

Első előadónk Dr. Ángyán József professzor volt a Gödöllői Egyetem tanára, országgyűlési képviselő, aki a mai magyar vidékfejlesztésről tartott előadást. Az este folyamán megnéztük Kis Róbert dokumentumfilmes Tanya... gyerek... esély... Európa című filmjét, ami a falu és tanyagondnokságok egyfajta kordokumentuma is lehet. Bozóki Imre mórakalmi tanyagondnok is szereplője volt a filmnek. Vacsora után kötetlen beszélgetésre is alkalom nyílt, de aki pihenni szeretett volna, az megtehetette.

Második napunk a Népfőiskola Kölcsey termében kezdődött, ahol egy régiós konferencia kertében a szociális szövetkezetek, alakításáról, működéséről, nemzetközi tapasztalatok hazai felhasználásáról hallhattunk tájékoztatást, majd a pályázati forrásokkal ismerkedtünk. Találkozhattunk a pályázat tanácsadóival és mentoraival is. Délután Lezsák Sándor, a Magyar Országgyűlés alelnökeivel találkozhattunk, aki a Népfőiskola háziga-

dája és megalapítója, akivel a tanyákról és a kistelepülésekről nyílt alkalmunk beszélgetni. Lezsák képviselő úr meghívást nyújtott át az egyesület tagjai részére a jövő évre a Parlament felsőházi termébe egy tanyakonferenciára. Dr. Duró Annamária és Tóth Márta az általuk végzett tanyagondnoki kutatás tapasztalatiról számolt be. Sok érdekes követendő és kevésbé követendő gyakorlatot gyűjtöttek össze munkájuk folyamán.

Szomorú szívvel búcsúztattuk el nyugdíjba vonuló kollégáinkat, Szádeczki Béla tompai, Répási Imre szakmári, Csipak József bácsalmási tanyagondnokokat, de tiszta szívből kívánunk nekik jó egészséget és hosszú nyugdíjas éveket.

Pénteken egy kis visszatekintést tartottunk az elmúlt tíz év eseményeire, és a 2008-as terveket is áttekintettük, valamint megismertük a falugondnokságokra vonatkozó rendeletekről szóló tudnivalókat. Egy kis KRESZ-frissítés és vezetéstechnikai ismeretek után szerény ajándékkal a Mikulás is megérkezett köznénk.

A három nap alatt mindenki megtalálta a programok között azt, ami a számára a leghasznosabb, és legérdekesebb volt. Maradt idő a pihenésre, beszélgetésre, ismerkedésre, a tapasztalatok kicserélése. Remélem, hogy aki először vett részt ezen a három napon, az is szívesen jön vissza az elkövetkezendő években is.

Kovácsné Kacz Erika
Röske

Felsőbeci embermese

Segítettem új életet kezdeni

Jani bácsival, a külterületi postással a tanyagondnoki szolgálat indulásakor ismerkedtem meg. Ő nyolc éve annak a területnek a postása, amely az én körzetem lett. Mindenkit a keresztnévén szólít, ismeri a körülményeiket, életüket, mindennapjait. Az ő kérésére jutottam el Felsőbecén Mari néni tanyájába.

Mari néni 1923-ban született abban a tanyában, ahol most is él. Szülei a tanya körüli földeken gazdálkodtak, valamint jószágneveléssel foglalkoztak. Mari néni egy kiskőrösi vasutas (pályamunkás) vette feleségül, aki a házasságkötés után szintén a tanyára költözött, és munka mellett besegített a ház körüli mezőgazdasági, állattartási feladatok ellátásába. Egy fiuk született, 1943-ban, Józsi. A munkával, változásokkal eltelt 60 év után a mai állapot a következő: Mari néni egyedül él a tanyában, ami régi fényének már csak árnyéka. Egyetlen élő rokona a fia, aki az évek során megvette a körülbelül 300 méterre lévő szomszéd tanyát, alkalmi munkákból él, családjára nincs. Mari néni összjövendelme 23 ezer forint özvegyi nyugdíj.

Egy élet a tanyán ma

Mari néni állatokat már nem tart. A tanyája körüli földterületeket a fia az évek során (főként a férje halála utáni időkben) a tudta nélkül eladta. Mari néni ma már a saját tanyájába is csak a földtulajdonosok jóindulatának köszönhetően tud bemenni. A fia ritkán látogatja, általában a nyugdíjosztás napján, olyankor nem ritkán megveri, hogy megkapja a nyugdíjat. Naponta egyszeri, szociális alapú melegételt kap a családsegítő szolgálattól, pici házikertet művel, gyakran éheznek. A tanya berendezéseit, a bútorok jó részét a fia szintén eladta, fürdőszoba, tévé, rádió nincs, újságot nem kap, korosztályához tartozó szomszédai, ismerősei nincsenek. Két bottal jár, mert a fia pár hónappal ezelőtt eltörte a lábát, és mivel orvoshoz nem mert menni, rosszul forrt össze a csont. (Feljelenteni tettlegességért nem merte.) Amikor elhanyagolt állapotban volt. Szemmel láthatóan félt, alig akart be-

UVÁRI SÁNDOR ILLUSZTRÁCIÓJA

Menekülni sem könnyű az állati körülmények közül

szélni, kért, menjek el, mielőtt a fia meglátja, hogy itt vagyok.

Tájékozódás

Harmadszori látogatás után (mindig vittem magammal valakit a segítőszolgálatosok közül) Mari néni hajlott rá, hogy – egyelőre – átmenetileg bejöjjen az idősek otthonába. Az intézményvezető, miután megismerte a körülményeket, azonnal biztosított számára helyet. Már csak a költöztetést kellett megszervezni, ami azért nem volt egyszerű, mert a szomszédok mondták, hogy a Józsi fiú és a „barátai” már figyelnek minket, és nem fogják a mamát egyszerűen elengedni.

A költöztetés

A költöztetést úgy oldottuk meg, hogy még Mari néni sem tudta, mikor jövünk érte. Elkísért a városi polgárőr egyesület elnöke és egy tagja, a rendőrségtől a területi körzeti megbízott és az otthonból egy munkatársam. Még így sem volt problémamentes, mert folyamatos kiabálás és szitkozódás hallatszott a szomszéd tanyából, amíg pakoltunk. (Semmit ne vigyetek el, ott minden az enyém!!!) Másnap reggel, amikor visszamentünk a maradék ruháért, leverte lakatokat, üres tanyát találtunk. Mindent elvittek, még a csillárokat is. Már csak a kutyanak kellett gazdit találni, ami sikerült is.

Mari néni ma (fél év után) az otthonban

Mari néni kivirult. Két, vele egyidős asszonnyal lakik egy tágas, fürdőszobás, kiskonyhás szobában. Amikor egyszer találkoztunk a folyosón, nem ismertem meg elsőre, mert fodrásznál volt! A nővérek szerint hétről hétre többet beszél, segít az otthon hétköznapi életében, egyre többet mesél a múltjáról, orvosra alig van szüksége. A fia a költöztetés óta nem jelentkezett, a volt tanyája sajnos üresen áll.

Összegzés

Tulajdonképpen nem történt rendkívüli dolog. Egy ember, saját akaratából, a tanyagondnok segítségével otthonba költözött. Utólag áttekintve igazi csapatmunka volt. Kellett hozzá a külterületi postás – jelzés, polgárőrség, rendőrség – költözés biztonsága, idősothon vezetése (fenntartóm), hely biztosítása, szociális munkatárs – papírmunkák intézése, önkormányzat, okmányiroda, adminisztráció, családsegítő szolgálat, információkövetítés. És a tanyagondnok – meggyőzés. Magam ellen dolgoztam, hiszen egy külterületi lakossal ismét kevesebb lett, egy tanyával több áll üresen. Ma Mari néni nézve, mégis azt hiszem, jó döntés volt.

Kis János

Fotópályázatunk értékelése

Kis János, Kiskőrös

Kivételesen szép képeket küldött, tökéletesen kezeli a kamerát, nem használ automata üzemmódot, szépen komponál. Külön öröm számomra, hogy a több tucat képből kiválasztott hat darabot, és még címeket is adott nekik. Még nagyobb öröm számomra, hogy a kép mondanivalója érdekében egyes képeket átfordította fekete-fehérbe, vagy ha eredetiben fekete-fehérre fotózott, akkor az még jobb.

Betakarítás. Így jó ahogy van. Gyönyörű, ahogy a kukoricákat, a kukoricagóréba beszüremelő ellenfényt egy kis derítéssel teszi plasztikussá.

Csendélet. Kár, hogy a kép bal oldalán belóg néhány gally. Egy kicsit jobbra kellett volna fordítani a fényképezőgépet, hogy az épület falából egy kicsivel több látszódjon, és egy kicsit, 50 cm-rel balra állni, hogy a kép bal oldalát a lugas zárja.

Szünet. Tökéletes kompozíció, tökéletes mélységélesség-kezelés, tökéletes látószög (objektív) -kiválasztás, nagyon jó pillanat.

Téli mazsolának. Nagyon jó, humoros hangulatú kép, tökéletes kidolgozás.

Törve. Remek pillanatba sűrítette a kukoricatörés, betakarítás munkáját. Különösen jó a színdramaturgia, az elszáradt, barnás ku-

Ótott Kovács Benőné: **Napraforgó**

koricallevelek közül kiviláglik az aranyárga kukoricacső. A színek és foltok vezetik a néző szemét a lényegre, a vödörben levő kukoricákra. Talán jobb lett volna, ha a vödör nem ennyire rikító fehér, hanem egy tompább tónusú, szürke lett volna.

Ne felejts! Hát ezt a képet nem fogom elfelejteni soha. Egészen fantasztikus kompozíció, ragyogó, sok

mindent kifejező pillanat, tökéletes expozíció, különösen a sziluettmegvilágítás miatt. (Lásd jubileumi számunk címlapján!) Ha tudom, hogy a kép a falugondnoki pályázatra készült, és ismerem a falugondnokok munkáját, akkor ez a kép akár a falugondnoki hivatás plakátja is lehetne, mivel az egyik legszebb pillanatát rögzíti. A gondnok munkája elvégzése után már bent ül sötétben, sziluettben, nem ismerhetjük fel az arcát, ezáltal általánosít. Az öreg néni kint áll, és szeretettel nézve, óvatosságra és emlékezésre int. Ha nem falugondnok, hanem egy családi kép, akkor is tökéletesen kifejezi azt a szeretőféltő pillanatot, amit az idős embe-

Benkovics Tibor: **Motoros**

Díjazás

- 1. díj:** Kis János kapja a 6 képéért (A legjobb: *Ne felejts!*)
- 2. díj:** Benkovics Tibor: *Motoros*, *Tájkép sárga virágokkal*
- 3. díj:** Bozóki Imre: *Szivárvány*
- 4. helyezett:** Nagy Zsoltné: *Hinta*
- 5. helyezett:** Ótott-Kovács Benőné: *Napraforgó*

(Díjátadás a februári közgyűlésen.)

rek éreznek fiaik, rokonaik, ismerőseik, embertársaik iránt. Sőt, van ennek a képnek egy olyan olvasata is, hogy figyelmeztetés a társadalom, a politika felé, hogy az urbanizáció ne települjön rá, ne nyomja le, ne zárja keretbe – a kocsi fekete karosszériája – a falvakat, tanyákat, hanem inkább segítsék, mert baj lesz.

Ótott-Kovács Benőné,
Pusztamérges

Látszik, hogy nyitott szemmel járja a világot, keresi a szépet, csak sajnos sok az életlen, bemozdult kép. A képek kompozíciói egy kicsit tágak. A két legjobb kép a napraforgó és egy virág közeli, ahol a növény szépségét szépen kiemeli. Ebből is látszik, hogy a kevesebb több.

Nagy Zsoltné: Hinta

Benkovics Tibor, Szentkirály

Jó szemű fotóssal találkoztam, tetszik a kompozíció, az exponálás pillanata. Különösen jó érzéke van a színek és a táj harmóniájának visszaadásához. Kár, hogy vakut használ, mert a kép a plasztikusságát elveszíti, sablonossá teszi (korona és az öreg néni).

Nagy Zsoltné, Csárdaszállás

Gyönyörű téli szikrázó napsütésben fényképezte le a környezetét, csak itt is egy kicsit többet mutat a lényegesnél, kár, hogy a gyönyörű

ellenfényes tájképben nem vette észre azt az apró részletet, pl. hintás képnél, ahol a hintára esik a fény. Ennek ellenére mégis ezek a képek a legjobbak.

Bozóki Imre, Mórahalom

Nagyon jó pillanatokat fogott meg a családi és más események rögzítésekor. Mégis a szivárványos képe nyújtja a legnagyobb vizuális élményt. A férfiportré sikerült a legjobban, kár, hogy túl tág a kép.

Körtési Béla HSC-operátor

Bozóki Imre: Szivárvány

Nyugdíjasaink

Ebben az évben egyesületünk hat tanyagondnoka érte el a nyugdíjkorhatárt. Lédererné Csizmadia Ilona madarasi tanyagondnok búcsúztatása november végén volt, munkáját lánya, Mazács Károlyné folytatja. A lakiteleki továbbképzésen három tanyagondnoktól (Szádeczki Béla, Tompa; Répási Imre, Szakmár; Csipak József, Bácsalmás) búcsúzott egyesületünk elnöke, Frieber Gábor a tagság nevében. Februárban, az egyesület közgyűlésén Békési Károlytól (Kelebia) és Sonkoly Károlynétól (Nagyrev) veszünk búcsút.

(A képen Lédererné Csizmadia Ilona)

Annuska néni és az ünnep

Karácsony közeledtével mindenki izgatottan gondol és készül az ünnepre, az ajándékozáshoz, az ünnepi vacsorára. Mi, tanya- és falugondnokok a december hónap nagy részét is azzal töltjük, hogy a ránk bízott embereknek is valamilyen módon széppé vagy szebbé tegyük a karácsonyát. Ha lehet, egy kis csomaggal, de ha nincs erre módunk, akkor egy kis beszélgetéssel és jó szóval is be lehet aranyozni sok ember ünnepét. Hogy miért is jutottak eszembe ezek a gondolatok?

A minap hosszabban volt szerencsém egy olyan emberrel beszélgetni, akinek az élete és az emberek iránti szeretete példaértékű. Ő Trényi Pálné Annuska néni a MI vagyis mondhatom, egész Röske Annuska néni, aki úgy tud elmondani egy verset, hogy az mindenkinek

könnyeket csal a szemébe. 85 évesen is tele van energiával, és Isten iránt elkötelezett mély hitével élte és éli ma is az életét. Rengeteg verset olvas, aktív tagja a nyugdíjasklubnak és biztos résztvevője a település rendezvényeinek, ahol a szavalataival mindig nagy sikert arat és ahogyan tette ezt a minap Szegeden, az idősek részére rendezett Ki mit tud?-on is, és hozta el onnan az elismerést. Végignézttem ezt a versengést, rengeteg szép és még szebb verset hallottam, és csodálom ezeket az idős embereket, tudunk e majd mi is ilyen lelkesek, türelmesek és bölcsesek lenni, mint ők vagy mint Annuska néni. Remélem, és bízom benne. Annuska néni egy verset írt, ahogyan ő mondta, ezt a Teremtő fentről küldte neki, ő csak leírta. Itt közreadom.

Kovácsné Kacz Erika

Köszönöm és kérem

*Köszönöm Uram, a Te kegyelmedet,
Szerető áldott gondviselésedet.
Ki ellátsz minden jóval naponként engemet,
Táplálsz lelkileg, testileg szeretettel.*

*Én köszönök mindent, mindent Neked.
Áldott legyen Szent és Örök Neved.
Kérlek, továbbra is szeress és vezess.
Idős napjaimban Igazságod ruháiba öltöztess,*

*Hogy bármikor szólítsz, készen legyek,
Addig pedig Szent Nevednek dicsőséget tegyek.
Adj erőt, hogy az idős napok nehézségeit türelemmel viseljem,
Értem halt Jézusom hűségesen kövessem.*

*És ha elhozod végórámat,
Előtte végezd el rajtam újjáteremtő munkádat,
Hogy örömmel zárjam le szemem,
Tudva, hogy Te eljössz érettem,*

*És hogy az én porom felett is megállsz,
Engem is előhívsz, öröktől fogva élő, és örökké való Atyám.
Tudom, érdemem nincsen,
És gyenge a hitem,*

*De Jézus segít, mert Ő Megváltóm nekem,
Az Ő szeretete örök életet ad nekem.
Ezért dicsőség Ő neki és Neked Atyám,
Könyörülj rajtam, hallgass meg és váltsd valóra imám.*

Trényi Pálné (Annus néni)
Röske

Néprajzolás

December

December a latin őskalendáriumban a 10. hónap volt, a neve is azt jelenti: „tizedik”. Ez a hónap a pihenés, megbékélés és a jó hangulat jegyében telt el, az emberek a családi tűzhely köré húzódtak, és élvezték a jól végzett munka megérdemelt gyümölcseit (már akiknek jutott belőle).

December 31. az év utolsó napja és I. (Szent) Szilveszter pápa emlék-ünnep. Uralkodásának idejére (314–335) esett a kereszténység történetének első nagy fordulópontja. A római birodalom akkori uralkodója, Nagy Konstantin császár nemcsak hogy felhagyott a keresztények üldözésével, intézkedései az egyházat egyenesen az állam első intézményévé emelték.

A néphagyomány szokásai az év fordulójához kapcsolódnak. Az évkezdett minden népnél bizonyos jelképes elválasztó, szerencse- és bőséghezó praktikákkal jár. Ilyen volt a magyar nép szokása szerint az óévet jelképező szalmabáb földbe temetése, vízbe hajtása (téltemetés), egy öregembermaszkot viselő legénynek játékos korbácsolása (!) a faluból (télkiverés), az óév kiharangozása. A bő termést biztosító, gonoszűző szokások közé tartoztak a lármás, álarcos felvonulások, kántálások. (A szilveszter-éji körüti „balhézás” előzményei ezek!) A szilveszteri, helyesebben újévi szerencsejelképek: a kéményseprő, négylevelű lóhere, patkó, lencse, s főleg a malac szintén régi szokások túlélő tanúi.

DUNA-TISZA KÖZI FALUGONDNOKI HÍRLEVÉL

Kiadja:

a Falugondnokok

Duna-Tisza Közi Egyesülete

e-mail: info@falugondnoksag.hu

honlap: www.falugondnoksag.hu

iroda: 6000 Kecskemét, Ipoly u. 1/A

Telefonszám:

06-76/507-543

Fax: 06-76/507-544

Szerkeszti:

Borzák Tibor, Csörsz Zelenák Katalin,

Tóth Márta, Moiskó Csilla

Rajz: **Vida Ágnes**

Engedélyszám: 2.9/776-1/2006

Nyomda: Print 2000, Kecskemét

**Megjelent a Nemzeti Civil Alap
és az EU támogatásával**